

สารบัญ

หน้า

Executive Summary	i
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	xiii
1. ภาพรวมความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีแบบทวิภาคีของไทย	1-1
1.1 ภาพรวมการเจรจาการค้าเสรี.....	1-1
1.2 ความตกลงการค้าเสรีของไทย	1-4
1.3 ความตกลงการค้าเสรีที่สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วม	1-15
2. ข้อตกลงเกี่ยวกับภาษีศุลกากร.....	2-1
2.1 ภาพรวมการค้าระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา	2-1
2.2 โครงสร้างอัตราภาษีศุลกากรของไทยและสหรัฐอเมริกา.....	2-7
2.3 ข้อตกลงด้านภาษีศุลกากรในความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา	2-10
2.4 ข้อเสนอท่าทีการเจรจาลดภาษีศุลกากรของไทย.....	2-13
2.5 ผลกระทบและแนวทางการเจรจาข้อตกลงด้านภาษีศุลกากร	2-20
3. ข้อตกลงเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี	3-1
3.1 ภาพรวมมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี.....	3-1
3.2 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่สำคัญ.....	3-18
3.3 สารสำคัญของมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีในความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีของ สหรัฐอเมริกา	3-27
3.4 ผลกระทบของมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีต่อ SMEs ไทย	3-37
3.5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	3-40
4. ข้อตกลงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า	4-1
4.1 ภาพรวมของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า.....	4-1
4.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีของสหรัฐอเมริกา	4-11
4.3 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดในความตกลงการค้าเสรีของไทย.....	4-21
4.4 ผลกระทบของข้อตกลงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าต่อ SMEs ไทย	4-32
4.5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	4-35
5. ข้อตกลงเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	5-1
5.1 แนวคิดในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	5-1
5.2 การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้องค์การการค้าโลก.....	5-2
5.3 การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย	5-5
5.4 การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา.....	5-12
5.5 ผลกระทบของข้อตกลงเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาต่อประเทศไทย	5-29
5.6 ข้อเสนอแนะในการเจรจา	5-31

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6. ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าบริการ.....	6-1
6.1 การเปิดเสรีการค้าบริการ	6-1
6.2 กรอบการเจรจาการค้าบริการ	6-4
6.3 สาระสำคัญของการเจรจาการค้าบริการภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีแบบ ทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า.....	6-6
6.4 สาระสำคัญของการเจรจาการค้าบริการภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีแบบ ทวิภาคีระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศคู่ค้าสำคัญ	6-13
6.5 การเปิดเสรีตลาดบริการภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา	6-16
6.6 ผลกระทบของข้อตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคี.....	6-24
6.7 ประสิทธิภาพของต่างประเทศภายใต้ความตกลงการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกา.....	6-40
6.8 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	6-41
7. ข้อตกลงเกี่ยวกับการลงทุน.....	7-1
7.1 ภาพรวมการเปิดเสรีการลงทุน.....	7-2
7.2 สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า	7-4
7.3 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศคู่ค้า	7-6
7.4 มาตรการและกฎระเบียบสำหรับการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย	7-13
7.5 ผลกระทบของการเปิดเสรีด้านการลงทุนภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา	7-27
7.6 ข้อเสนอแนะ	7-32
8. ข้อตกลงเกี่ยวกับบริการวิชาชีพ	8-1
8.1 ภาพรวมของบริการวิชาชีพ.....	8-1
8.2 การเปิดเสรีตลาดบริการวิชาชีพภายใต้ GATS	8-16
8.3 ความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย	8-27
8.4 ความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น	8-29
8.5 ผลกระทบของความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา.....	8-35
8.6 ข้อเสนอแนะ	8-38
9. ข้อตกลงเกี่ยวกับนโยบายการแข่งขันทางการค้า	9-1
9.1 ภาพรวมของนโยบายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย.....	9-1
9.2 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่น	9-13
9.3 ความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น.....	9-14
9.4 ผลกระทบของความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา	9-21
9.5 ข้อเสนอแนะ	9-25
บรรณานุกรม.....	บ-1
ภาคผนวก.....	ผ-1
เอกสารแนบ	
ดัชนีคำศัพท์.....	ดัชนี-1

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ความตกลงการค้าเสรีที่รายงานต่อองค์การการค้าโลก	1-2
ตารางที่ 1.2 ความตกลงการค้าเสรีจำแนกตามภูมิภาค ก่อนและหลังปี 2533	1-3
ตารางที่ 1.3 ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย	1-5
ตารางที่ 1.4 สรุปสาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีของไทย	1-17
ตารางที่ 1.5 สรุปสาระสำคัญความตกลงการค้าเสรีสหรัฐ-สิงคโปร์ และสหรัฐ-ชิลี ในส่วนการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในสินค้าและบริการ	1-28
ตารางที่ 2.1 ตลาดส่งออกของประเทศไทยปี 2546	2-3
ตารางที่ 2.2 แหล่งนำเข้าของประเทศไทยปี 2546	2-3
ตารางที่ 2.3 สินค้าส่งออกและนำเข้าที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา ปี 2546	2-4
ตารางที่ 2.4 ส่วนแบ่งตลาดของสินค้าไทยที่สำคัญในตลาดสหรัฐอเมริกา ปี 2546	2-5
ตารางที่ 2.5 ส่วนแบ่งตลาดของสินค้าสหรัฐอเมริกาที่สำคัญในตลาดไทยปี 2546	2-6
ตารางที่ 2.6 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของไทยและสหรัฐอเมริกา	2-8
ตารางที่ 2.7 สินค้าที่มีอัตราภาษีสูงของไทย	2-9
ตารางที่ 2.8 สินค้าที่มีอัตราภาษีสูงของสหรัฐอเมริกา	2-10
ตารางที่ 2.9 รูปแบบการลดภาษีในความตกลงการค้าเสรีสหรัฐ-สิงคโปร์ และความตกลง การค้าเสรีสหรัฐ-ชิลี	2-12
ตารางที่ 2.10 รายการสินค้าอ่อนไหวของสหรัฐอเมริกา	2-13
ตารางที่ 2.11 รูปแบบการลดภาษีของไทย	2-15
ตารางที่ 2.12 ทำที่การลดภาษีรายสินค้าของไทย	2-17
ตารางที่ 3.1 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีตามการแบ่งประเภทของ UNCTAD	3-2
ตารางที่ 3.2 ความถี่ (Frequency ratio) ของมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีกลุ่มต่างๆ ในประเทศสมาชิก APEC	3-6
ตารางที่ 3.3 อัตราภาษี (%) ที่แปลงมาจากมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Tariff Equivalent of NTMs)	3-11
ตารางที่ 3.4 มาตรการทางการค้าต่างๆของประเทศสหรัฐอเมริกา	3-28
ตารางที่ 3.5 ผลกระทบและแนวทางการเจรจามาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี	3-39
ตารางที่ 4.1 หลักเกณฑ์การพิจารณามูลค่าเพิ่มในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ	4-7
ตารางที่ 4.2 ภาพรวมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงการค้าเสรี	4-9
ตารางที่ 4.3 ดัชนีความเข้มงวดรายสินค้าของเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และความตกลงการค้าเสรีสหรัฐ-ชิลี	4-13
ตารางที่ 4.4 วิธีการรับรองแหล่งกำเนิดในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ	4-25
ตารางที่ 4.5 มูลค่าส่งออกสินค้าไทยไปยังสหรัฐอเมริกา ปี 2546	4-27
ตารางที่ 4.6 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงการค้าเสรีของไทย และความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา	4-30
ตารางที่ 4.7 รายการสินค้าที่อาจไม่ผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ในความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา	4-31
ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะในการเจรจากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ากับสหรัฐอเมริกา	4-33

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.1	เงื่อนไขของรูปแบบการค่าบริการภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย.....	6-8
ตารางที่ 6.2	ประเด็นความตกลงการค้าเสรีสหรัฐอเมริกา-สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา-ชิลี ด้านการค่าบริการ.....	6-16
ตารางที่ 6.3	ภาพรวมการเปิดตลาดการค่าบริการสาขาขนส่งและโลจิสติกส์	6-21
ตารางที่ 6.4	สภาพการแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมในประเทศไทย	6-27
ตารางที่ 6.5	สภาพการแข่งขันในตลาดบริการการเงินในประเทศไทย	6-30
ตารางที่ 6.6	สรุปโครงสร้างตลาดของธุรกิจขนส่ง โลจิสติกส์ และบริการที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย.....	6-32
ตารางที่ 6.7	เปรียบเทียบการดำเนินงานของบริษัทบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษในสหรัฐอเมริกา	6-33
ตารางที่ 6.8	สภาพการแข่งขันในตลาดบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษในประเทศไทย	6-34
ตารางที่ 6.9	กฎระเบียบเรื่องคุณสมบัติของพอร์ทัลและใบอนุญาตในการทำงานในสหรัฐอเมริกา.....	6-34
ตารางที่ 7.1	เงื่อนไขการลงทุนจัดตั้งธุรกิจภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย.....	7-5
ตารางที่ 7.2	กรณีการฟ้องร้องภายใต้หัวข้อการลงทุนของข้อตกลงนาฟต้า.....	7-10
ตารางที่ 7.3	โครงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน.....	7-22
ตารางที่ 7.4	การยื่นคำขออนุมัติการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกาในปี 2546	7-23
ตารางที่ 7.5	สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรสำหรับการลงทุนในเขตอุตสาหกรรม.....	7-25
ตารางที่ 7.6	สัดส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในตลาดธุรกิจการสื่อสาร การขนส่ง โลจิสติกส์ และบริการที่เกี่ยวข้อง.....	7-30
ตารางที่ 8.1	สาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริการวิชาชีพ	8-5
ตารางที่ 8.2	ระดับความต้องการกำลังคนสาขาวิศวกรรมศาสตร์ในปี 2545 และ ปี 2549.....	8-10
ตารางที่ 8.3	คุณสมบัติของนักวิชาชีพอเมริกัน	8-12
ตารางที่ 8.4	ข้อเสนอ (Initial Offer) ของไทยและสหรัฐฯ ภายใต้ GATS	8-19
ตารางที่ 8.5	ข้อเรียกร้องเบื้องต้นด้านบริการวิชาชีพของไทย และประเทศอื่นที่ยื่นต่อไทย	8-27
ตารางที่ 8.6	สาระสำคัญของความตกลงทวิภาคีระหว่าง ไทย/สหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น	8-30
ตารางที่ 8.7	สัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติในบริษัทกฎหมายและบัญชีในประเทศไทย.....	8-36
ตารางที่ 9.1	เรื่องร้องเรียนที่ยุติแล้ว	9-9
ตารางที่ 9.2	เรื่องร้องเรียนที่เสนอคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	9-10
ตารางที่ 9.3	เรื่องร้องเรียนที่รื้อเสนอคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	9-12
ตารางที่ 9.4	เรื่องร้องเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	9-12
ตารางที่ 9.5	สาระสำคัญของความตกลงทวิภาคีระหว่าง ไทย/สหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น	9-17

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1	ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีส่วนร่วม 1-4
รูปที่ 1.2	ความตกลงการค้าเสรีที่สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วม 1-16
รูปที่ 2.1	ภาพรวมการค้าระหว่างประเทศของไทยปี 2529-2546 2-2
รูปที่ 2.2	โครงสร้างพิกัดอัตราศุลกากรของไทย..... 2-14
รูปที่ 4.1	ดัชนีวัดความเข้มงวด (Restrictiveness Index) ของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้า ในความตกลงการค้าเสรีฉบับต่างๆ..... 4-11
รูปที่ 4.2	หลักเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากร..... 4-14
รูปที่ 4.3	การคิดสัดส่วนวัตถุดิบภายใต้หลักเกณฑ์การผลิตนอกเขตประเทศ 4-16
รูปที่ 6.1	อัตราการเจริญเติบโตของการค้าบริการและการค้าสินค้าในปี ค.ศ. 1985-1999 6-2
รูปที่ 6.2	สัดส่วนของภาคบริการต่อ GDP ของประเทศไทยในปี ค.ศ.1993-2003 6-2
รูปที่ 6.3	สัดส่วนภาคบริการแต่ละสาขาในปี 2546 6-3
รูปที่ 6.4	ต้นทุนของการกีดกันการค้าบริการในประเทศไทย 6-39
รูปที่ 7.1	การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจำแนกตามใบอนุญาตและหนังสือรับรอง การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543- ตุลาคม 2547 7-17
รูปที่ 7.2	การออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจำแนกตามประเภทธุรกิจ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 - ตุลาคม 2547 7-18
รูปที่ 7.3	การอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจจำแนกตามลักษณะธุรกิจ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 - ตุลาคม 2547 7-19
รูปที่ 7.4	การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจำแนกตามประเทศที่จดทะเบียน ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2543 - กันยายน 2547 7-19
รูปที่ 8.1	เปรียบเทียบรูปแบบการควบคุมวิชาชีพสถาปนิกของไทย สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์..... 8-11